

CHƯƠNG : 8

NGÀY NÀO CŨNG VẬY, Martin làm việc không ngừng, trong suốt mười-sáu tiếng đồng-hồ, phụ tá Giáo-su Max Gottlieb, dạy sinh-viên về vi-trùng-học, dự những lớp giảng-huấn và thực-nghiệm ở bệnh-viện. Gặp dịp chảnh lại ăn gian mấy giờ chiều để khảo-cứu riêng, hoặc để ngó vào cái thế-giới não-dộng về vi-trùng-học trong những sách vở báo chí Pháp, Đức. Thỉnh thoảng chàng hãnh-diện đến thăm Gottlieb tại nhà riêng, một kiểu nhà nhỏ ở miền quê, tường dán giấy màu nâu hoen-ố nước mưa, có treo những bức vẽ của Brake và một bức hình có chữ đề tặng của Kock; kỳ dư đều làm cho chàng nhão hết thần-kinh. Nào là khoa thần-kinh, O. B., nội-dụng-độc, bài học luôn luôn sót lại mấy trang chàng chưa học hết, thì đã quá mệt và gục xuống ngủ thiếp đi trên chiếc bàn làm việc lung-lẫy khập-khiểng.

Chàng học phụ-nhân y-khoa và nhãn y-khoa, đến nỗi đầu óc phát cuồng-nhiệt lên.

[REDACTED]

Rồi lại còn những giờ học thực - nghiệm buổi trưa dài đằng-dặc, sinh-viên mệt quá làm việc lũng-khung đến nỗi giáo-sư phải thúc giục... mà chính giáo-sư cũng mệt... là người đi.

Rồi lại còn những kỳ thi bắt buộc phải giải-phẫu những con chó, và môn này Angus Duer luôn luôn cố gắng làm thật hoàn-hảo, nên hấn lên mặt với anh em lắm.

Martin rất phục giáo-sư nội-dụng - dược, bác sĩ T.J.H. Silva, mà các sinh-viên đều gọi là "Ba" Silva; ông còn là khoa - trưởng Trường Đại-Học Y-Khoa. Bác-sĩ người thấp, béo tròn, để ria ngắn hình lưới liềm. Thần-tượng của ông là Cụ William Osler, tôn-giáo của ông là "giáo-cảm y-thuật", dùng cảm-tình để chữa bệnh, và lòng ái-quốc của ông là trước hết phải chấn mạch thân-thể cho chính-xác. Ông thuộc hạng người như bác-sĩ Vickerson ở Elk Mills, nhưng thông-thái hơn, ít rượu hơn, và đáng tin cậy hơn. Nhưng Martin kính-phục ông khoa-trưởng Silva bao nhiêu, thì chàng lại ghét bác-sĩ Roscoe Geake, giáo-sư dạy về bệnh tai họng bấy nhiêu.

Ông này có óc con buôn. Giá ông đầu-cơ về thị-trường dầu hỏa thì giỏi lắm. Là một bác-sĩ chuyên-khoa về tai họng, ông tin rằng tạo-hóa sinh ra cái hạch ở hai bên cuống họng con người ta là chỉ có mục-dịch dành riêng

cho những nhà chuyên-môn có xe hơi lịch - sự
dùng.

Ông cho rằng một bác-sĩ mà cứ để nguyên
những cái hạch ấy ở cổ họng bệnh nhân thì ngu
đốt khốn-nạn không thể tả được, vì như vậy
là không biết chăm-nom săn-sóc tới sức khỏe
và hạnh-phúc sau này của mình... sức khỏe và
hạnh-phúc sau này của chính bản thân bác-sĩ.
Ông lại còn nhất-định cho rằng cái trung-cách
trong mũi có thể cắt bỏ đi một phần mà không
hề có hại cho bệnh nhân; và khi khám bệnh
nhân tuy thấy mũi hay họng người ta chẳng có
bệnh tật gì, ngoại trừ có cái bệnh hút thuốc
lá hơi nhiều, có thể chữa khỏi dễ dàng, ông
cũng mổ mũi, họng người ta và bắt người ta
phải nằm dưỡng bệnh cho khỏe. Ông bài bác
thuyết cho rằng có bệnh cứ để mặc tự-nhiên
khỏi. Ông bảo bọn giàu có bực trung thích
được săn-sóc ! Nếu các chuyên-gia chữa bệnh
cho họ thỉnh-thoảng không đem họ ra mổ xẻ. —
Mổ xẻ tý-tý thôi và dùng đau quá — thì họ
không phục lắm đâu, Ông có một bài diễn-văn
kiểu-mẫu hàng năm đem ra đọc, trong đó ông
đi rất xa ra ngoài vấn-đề của nhĩ-hầu y-khoa,
đánh giá hết thầy y-nghiệp, và giải - thích
cho các y-sĩ tương-lai, hạng Irving Watters,
rất khoái biết phương-pháp lấy tiền thù - lao
như thế nào cho thích-đáng :

"Kiến-thức trong y-giới là điều tối quan
trọng, nhưng nếu quý vị có thể đem bán nó đi

được thì nó mới có ích. Muốn thế thì quý vị trước hết phải gây cho những người có tiền bạc có cảm-tưởng tốt đẹp đối với nhân-cách của quý vị. Dù bệnh-nhân là một người bạn mới hay cũ của quý vị, quý vị cũng luôn luôn dùng chính-sách buôn bán đối với họ. Quý vị phải làm cho họ và cho cả gia-đình đau-khổ lo-lắng của họ, hiểu biết những công-lao khó nhọc và bao nhiêu tâm-trí của quý vị phải đem ra để chữa trị cho họ, như vậy, quý vị sẽ làm cho họ nhận thấy cái hảo tâm của quý vị đối xử với họ hoặc có ý định đem ra đối xử với họ, còn to lớn hơn số tiền thù-lao mà quý vị định đòi họ. Như vậy, khi họ nhận được giấy thù ngân của quý vị, họ sẽ không còn hiểu lầm hoặc phàn-nàn gì nữa".

II

Tư-tưởng của Martin cho đến nay vẫn chưa có gì tỏ ra là khoáng-đạt một cách thanh lãng. Cố nhiên chàng là một thanh-niên hoạt động, khá minh-mẫn. Chưa có lúc nào chàng thấy có tinh-thần hướng thượng, đề cao sự liên-hệ của con người chàng với toàn-thể vũ trụ... mặc dầu chàng cũng nhận thấy ngoài chàng ra còn có cả một vũ-trụ bao-la vô bờ

bến.

Clif bạn của chàng thì thô lỗ, Leora người yêu của chàng thì quê mùa, mặc dù nàng cũng xinh đẹp ưa nhìn, còn chính chàng thì tiêu-hao nghi-lục vào những công việc vớ-vẩn, luôn luôn bỡ-ngỡ, kinh-dị trước những chuyện đời buồn thiu. Nhưng nếu chàng già dặn kinh nghiệm, thì cũng đã va chạm với thế-giới nhân loại, chàng ghét tính tự-phụ vô ích, biết sử dụng đôi tay của mình, và không ngọt tò - mò tìm hiểu những hiện-trạng kiên-cố vững - bền như sắt đá.

Một đôi khi chàng cũng nhận thấy trò đời thật là buồn cười và chàng được hưởng một vài giờ thoải-mái, thoát khỏi sự căng thẳng mệt mỏi quá sức, mệt mỏi cho ngay cả những người hâm mộ chàng, chẳng hạn như trong cái buổi trước lễ Giáng Sinh, bác-sĩ Roscoe Geake được bước lên đài danh vọng.

Chả là trên tờ Winnemac Nhật Báo có loan tin bác-sĩ Roscoe từ-chức giáo-sư nhĩ hầu y-khoa, được cử làm phó-chủ-tịch một công - ty rất có thế-lực ở thị-xã Jersey tức là Tân-thức Y-Khoa Dụng-cụ và Thiết-Bị Công-Ty - New Idea Medical Instrument and Furniture Company - Để khao mừng, ông tổ-chức một buổi diễn thuyết cuối cùng cho toàn-thể Đại - Học - Viện Y-Khoa nghe về đề-tài "Nghệ-thuật và Khoa-học Bài-Trí Phòng Mạch Bác-sĩ".

[REDACTED]

Ông diện bảnh hết sức, đeo kính trắng, ân-cần hỏi han hết thầy mọi người. Ông tươi cười hơn hở với sinh-viên và cao giọng nói :

"Thưa quý vị, có rất nhiều bác-sĩ ngay cả đến các chiến-mã tiền-phong lão-thành đã từng dãi gió dầm mưa, trải qua những tháng đông giá lạnh và những tháng hè nóng nực, để đem lại sự an-ủi và Khang-kiện cho những người bần-hèn nhất ở trên đời này, và ngay cả đến các bậc lão-nhân hiền-tài, thường hay bó mình trong những lẽ xưa nếp cũ và không bao giờ chịu vùng thoát ra khỏi. Hôm nay, nhân dịp tôi sắp dời xa nơi đây, nơi mà tôi đã cần-cù làm việc bấy lâu rất là sung-sướng, tôi muốn nhắn nhủ hết thầy các bạn thuộc đủ mọi ngành chuyên-môn, trước khi bắt tay hành nghề y-sĩ, hãy đọc, không những các sách của Rosenau, Howell và Gray, mà cả cuốn thủ sách bé nhỏ có giá-trị nhất về tâm-lý hiện-đại là cuốn "Làm cách nào để thành công trên thương trường" của Grosvenor A. Bibby, để chuẩn - bị trở nên người mà bất cứ một công dân tốt nào cũng phải làm, nói rõ ra là trở nên người thực-tế. Vì thưa các bạn, xin các bạn đừng quên rằng - mà đây cũng là lời tối hậu của tôi nhắn-nhủ các bạn rằng con người xứng-dáng làm người không những chỉ là người chấp-nhận các sự việc với một nụ cười tươi mà còn là người đã được huấn-luyện về triết-học, thực-tiến triết-học, để thay vì có tính cách

không-tương, thay vì lúc nào cũng nói đến "đạo-đức", mặc dầu đạo-đức đẹp đẽ thực, và "nhân-ái" mặc dầu nhân-ái là một đức tính vinh-diệu thật, người đó dùng bao giờ quên cái điều bất hạnh là thiên-hạ chỉ đánh giá con người ta ở cái số hiện-kim ngạch-tệ con người ta có thể dành dụm được. Những người tốt nghiệp "Đại Học Khổ Chiến Vị Mưu Sinh" xét đoán một y-sĩ như xét đoán một nhà kinh-doanh, không những ở những lý-tượng cao-siêu người đó chủ-trương, mà còn ở cái "mã-lực" người đó có thể đem ra để thực-hiện lý-tượng của mình - và làm cho lý-tượng của mình có giá-trị trên thương-trường khiến thiên-hạ phải trả giá cao ! Và đứng trên quan - điểm khoa-học, xin các bạn đừng bỏ qua sự - kiện này, đó là cái ấn-tượng các bạn cần gây cho bệnh-nhân thấy họ phải trả công cho xứng đáng với tài-năng của các bạn, trong thời buổi tâm lý mới mẻ này, cái ấn-tượng ấy cũng quan - trọng như những thứ thuốc các bạn kê cho họ uống hoặc những cuộc giải-phẫu họ chịu để cho các bạn làm. Cái phút mà họ thấy người khác khen ngợi và đền đáp tài-năng khéo-léo của các bạn, chính là cái phút họ cảm thấy tài-năng của các bạn có ảnh-hưởng tới họ và bệnh tật của họ cũng thuyên-giảm luôn.

"Và để gây cho họ có cái ấn - tượng ấy, không gì quan-trọng cho bằng có một phòng khám bệnh khéo bài-trí, khiến cho bệnh-nhân

thoạt bước chân vào đã được các bạn "bản" cho họ cái ý-tưởng họ sẽ được trị bệnh một cách chính-dáng. Họ chẳng quan tâm đến điều bác sĩ đã theo học ở Germany, Munich, Baltimore hay Rochester. Họ cũng chẳng quan - tâm đến điều bác-sĩ tài giỏi đến mức nào, có thể chẩn mạch gọi ngay ra đúng cái bệnh bí-ẩn nhất của họ hay không, bác-sĩ giải-phẫu theo kỹ-thuật của Mayo, Crile, Blake, Ochsner, hay Cushing, họ chẳng quan tâm một chút nào ; nhưng nếu bác-sĩ có một phòng khám bệnh bản thủ, bàn ghế cũ nát, thì bệnh-nhân sẽ không tin-tưởng ở bác-sĩ ; họ chống lại lối điều-trị - và bác-sĩ sẽ gặp khó-khăn khi tính tiền và khi thu tiền thù-lao thích-dáng.

"Đi sâu hơn nữa xuống dưới bình - diện của vấn-đề này, vào cơ-bản triết-học và thẩm mỹ học của sự bài-trí phòng khám bệnh của bác-sĩ, ngày nay chúng ta có hai phái đối nghịch nhau, Phái Phòng-Hủ (Aseptic) và Phái Thảm Hoa (Tapestry) nếu tôi có thể liêu-lĩnh mệnh-danh hai phái như vậy để phân-biệt cho tiện. Mỗi phái có một giá-trị riêng của nó. Phái Thảm Hoa cho rằng những ghế sang trọng cho bệnh-nhân ngồi đợi, những họa - phẩm đẹp vẽ tay, một tủ chứa đầy những sách hay nhất thế-giới đóng bìa da mạ chữ vàng dát tiền, với lại những bình hoa bằng pha-lê mài và cây cọ trồng trong chậu men, gây cho bệnh nhân có ấn-tượng rằng sự giàu sang ấy chỉ do

[REDACTED]

khoa-học và tài-trí mới có thể có được. Còn Phái Phòng Hủ thì chủ-trương rằng cái mà bệnh nhân đòi hỏi trước nhất là cái bề mặt phái vệ-sinh sạch-sẽ chu-đáo, cái vé đó chỉ có thể có được bằng cách bài-trí phòng ngồi đợi bên ngoài và những phòng khám bệnh bên trong bằng những bàn ghế sơn toàn một màu trắng tinh với một tấm họa Nhật-Bán duy nhất treo trên tường quét vôi màu xám.

"Nhưng, thưa quý vị, đối với tôi thì hình như tôi thấy rõ ràng - rõ ràng đến nỗi tôi lấy làm lạ là từ xưa đến nay không thấy ai nghĩ tới - rằng phòng tiếp khách lý-tương là phòng phối-hợp cả hai phái này ! Quý vị hãy trung-bày những chậu cây cọ, những bức họa đẹp - mấy thứ này cũng cần cho bác-sĩ hành nghề như một phần dụng-cụ cần-thiết chẳng kém gì cái máy khử-trùng hay cái baumanometer còn tất cả những thứ khác nếu có thể trắng chùng nào hay chùng ấy - trắng cái màu trắng của các dụng-cụ vệ-sinh - và Quý vị hoặc Quý phu-nhân, nếu Quý vị có một bà vợ hiền, trời phú cho có cái óc thẩm-mỹ, sẽ liệu tìm các màu sắc khác mà dùng cho hòa-hợp với cái màu sắc căn-bản ấy ! Chẳng hạn như dùng những nệm màu đỏ hay màu vàng lộng-lẫy đặt vào chiếc ghế kiểu Morris sơn men trắng tinh; sàn nhà lát gạch men trắng, xung quanh viền một hàng gạch men màu hường đơn giản ! Tạp chí mắc tiền, số mới xuất-bản không có vết bẩn

lem-nhem, bìa đóng mỹ-thuật, bày trên một chiếc bàn sơn trắng. Thưa Quý vị, đó là quan niệm của nghệ-thuật buôn bán giàu tương-tượng mà tôi muốn lưu lại hầu Quý vị ; đó là cuốn "phúc-âm" mà tôi hy-vọng sẽ đem ra truyền-bá trong lãnh-vực hoạt-động mới của tôi là Tân-Thức Dụng-Cụ Công-Ty của thị-xã Jersey, nơi mà bất kỳ lúc nào tôi cũng lấy làm vinh-hạnh được bắt tay đón-tiếp bất cứ Quý vị nào hoặc nếu có thể, tất cả Quý vị có mặt hôm nay ở đây".

III

Trong cơn bão tố của kỳ thi trong mùa Giáng Sinh, Martin thấy nhớ Leora như điên. Nàng bị gọi về nhà ở Dakota, có lẽ ở đến hàng tháng, vì có mẹ nàng không được khỏe, và Martin cần phải, hoặc cho rằng chàng cần phải gặp nàng hàng ngày. Đêm nào chàng cũng không ngủ quá bốn tiếng đồng hồ. Trong lúc vừa ngồi xe điện, vừa học riết để thi, chàng thường nhớ tới nàng, và ngẩng đầu nhìn lên trần-nhớ nghĩ tới bọn sinh-viên nội-trú sạn gái và bọn nam binh-nhân nàng gặp ở nhà thương, chàng tự chê mình là quá chất-phác, và lòng không gót bần-khoăn thêm. Chàng phải đứng đợi hàng

mấy tiếng đồng hồ ở hành-lang, để được gặp nàng, hoặc đi đi lại lại đếm bước trên mặt tuyết cho tới khi nàng có thể trèo qua cửa sổ lên ra được với chàng một chốc một lát. Đến khi gặp nhau, ở bên nhau rồi thì họ chuyên chú hết tâm thần vào nhau, không còn biết xung quanh có gì khác nữa. Trong mỗi tình tha-thiết đối với chàng, nàng thành-thực và khéo-léo hết sức ; nàng trêu-chọc chàng, khiêu khích chàng, nhưng chỉ khiêu-khích thể thôi, không sợ hãi mà dịu-dàng âu-yếm.

Khi tiễn nàng ở Nhà Ga Thống - Nhất đi rồi, chàng thấy mình lẻ-loi cô-độc.

Các bài thi chàng làm đều khá cả, ngoại trừ môn vi-trùng và nội-dụng-đọc, làm một cách sơ-lược. Trong kỳ nghỉ hè, chàng trở lại phòng thí-nghiệm, lòng trống-trái.

Từ trước đến giờ trong công việc khảo-cứu riêng, chàng chỉ mới thấy xúc - cảm nhiều hơn là thành-tựu. Bác-sĩ Gottlieb tính kiên nhẫn, ông bảo : "Phương-pháp giáo-dục này thực là tốt. Tất cả những thứ ta nhồi vào sọ sinh viên, đến Koch học cũng không nổi. Về việc khảo-cứu thì đừng có lo. Dầu sao trước sau mình cũng sẽ làm mà !"

Nhưng ông cũng hy-vọng rằng trong nửa tháng nghỉ ấy, Martin có thể làm được một hay hai kỳ công; nhưng Martin chẳng có bụng

[REDACTED]

dạ nào nghĩ đến vi-trùng cả. Chàng chơi phát phơ trong phòng thí-nghiệm ; suốt ngày ngồi cọ rửa chai lọ, ống thủy-tinh; và khi lấy thuốc cấy ở thỏ ra trồng nơi khác, thì chẳng bao giờ ghi chép công việc cho đầy đủ.

Gottlieb phải phát câu lên : "Thế này thì hỏng ! Thế này mà anh gọi là ghi chép à? Bao giờ cũng vậy, mình cứ khen người nào là người ấy hết làm việc ? Anh tưởng anh là Theobald Smith hay Novy nên cứ ngồi ỳ ra đấy để mà trầm-tu mặc-tưởng ? Cái tài của anh chẳng khác gì cái tài của thằng Pfaff Mập vậy !"

Lần đầu tiên Martin không biết hỏi hận là gì. Gottlieb vừa giậm chân bước mạnh ra khỏi phòng oai như một ông hoàng, thì chàng lăm-bắm một mình : "Vô lý chưa ! Cũng phải cho mình được quyền nghỉ ngơi một tý chứ. Chả bù với những đứa khác, phần đông chúng nó tếch thẳng về nhà nằm nghỉ, ăn chơi, nhây nhót, chẳng thiếu một thứ gì. Nếu có Leora đây, thì chiều nay mình rông đi xi-nê cho biết tay!"

Rồi tự nhiên nói tính xấu lên, chàng chụp lấy mũ (một vật bản thủ đáng nghi không biết có thể gọi là mũ được không ?) và đi tìm Clif Clawson đương nghỉ hè ở nhà Barney, suốt ngày hết xì-phé lại lăn ra ngủ và hai người bàn với nhau xuống phố nhậu. Trò nhậu nhẹt này thực là thành công khiến trong suốt kỳ

nghỉ hè ấy mỗi khi nghĩ đến những công việc
đau khổ một-húng sắp phải làm, hay mỗi khi
nhận thấy chỉ có Gottlieb hay Leora là cầm
chân chàng ở đây, thì chàng lại đi tìm thú
nhậu nhẹt. Vào khoảng cuối tháng Giêng, sau
kỳ nghỉ hè, chàng khám phá ra rằng rượu huyết
ky chỉ làm cho chàng đỡ khổ vì công việc
chán nản hay cảnh quạnh-hiu khủng-khiếp, để
rồi lại phản-bội chàng và làm cho chàng mệt
mỏi hơn, cô-độc hơn. Chàng chợt thấy mình
già hẳn đi ; chàng nhớ ra rằng mình đã hai
mươi bốn tuổi đầu, mà vẫn còn là một học
sinh, sự-nghiệp của chàng thực sự chưa có
gì cả. Clif là nguồn an-ủi của chàng ; Clif
hâm-mộ Leora và chịu nghe chàng kể lể tâm sự
về nàng.

Nhưng đến ngày lễ Kỳ-Niệm Vị Sáng-Lập
Trường Y-Khoa thì Clif và Martin gặp chuyện
bất hạnh không thể ngờ được.

IV

Nguyên ngày Ba mươi tháng Giêng là sinh
nhật của cố Bác-sĩ Waburton Stonedge, sáng-
lập-viên của trường Đại-Học Y-Khoa Winnemac,
hàng năm cứ đến ngày này Trường lại tổ-chức
một bữa có rất nhiều món "huynh-đệ thân-hữu

và thuyết-trình và diễn-văn" nhưng rất hiếm món "xâm-banh rượu chát". Toàn thể giáo - sư của trường đều dành những lời phê-bình luận-lý vững-chắc nhứt để đưa ra nói vào dịp này, và toàn thể sinh-viên y-khoa đều phải có mặt. Năm nay, buổi lễ được tổ-chức trong đại thánh sảnh của Hội Thanh-Niên Công-Giáo, một gian phòng rộng lớn có bầu không-khí trang-nghiêm đạo-đức, tường dán giấy đỏ, treo hình những cụ sinh viên râu ria đạo-mạo đã ra ngoài làm giáo-sĩ, và những cái rường nhà bằng gỗ thông dài mỏng-mảnh để giả làm cây sồi dải dầu mưa nắng. Các nhân-viên và giáo - sư của Đại-Học đứng xúm lại quanh các quan khách danh tiếng, như bác-sĩ Rouncefield, nhà giải-phẫu trú-danh ở Chicago, một bác-sĩ chuyên-môn về bệnh đái đường ở Omaha, một bác - sĩ nội-trú ở Pittsburgh.

Người nào cũng cố làm ra vẻ vui mừng hớn-hở, nhưng người nào cũng không giấu được nét mệt-mỏi và nóng-nảy sau bốn tháng dạy học. Trán thì nhăn-nheo, mắt thì lơ-đờ. Tất cả đều bận thường phục, phần nhiều nhàu nát. Họ làm bộ thông-thái và quan-tâm đến vấn-đề khoa-học, dùng những danh-từ như phlebarte-riectasia và hepatocholangioenterostomy, và họ hỏi các quan khách : "Vậy ra bác-sĩ vừa ở Rochester ? Thế... à... thế Charley và Will đương làm gì về thuật chỉnh-hình ?". Nhưng thực ra mọi người đương đói và rầu lăm. Đã

bảy giờ rưỡi rồi, mà những người thường ngày không hay ăn vào lúc đúng bảy giờ, lại quen ăn vào lúc sáu rưỡi.

Đương cái cảnh vui gương ấy, chợt lóe ra một ánh sáng huy hoàng, một nhân vật hiện ra râu đen rậm, áo sơ-mi ngực là cứng trắng bong, cặp lông mày rậm, cặp mắt man-rợ lộ vẻ kỳ-tài hoặc vẻ điên khùng. Giọng sang-sảng, pha âm Đức, ông hỏi thăm bác-sĩ Silva và tiến về đám ông Khoa-trưởng đứng, như một chiếc chiến hạm trong đám thuyền chài.

Martin hỏi : "Tay tổ nào thế kia ?"

Clif đáp : "Mình lại gần xem ai". Và hai người tiến lại đám người bu mỗi lúc một đông thêm, quanh ông Khoa-trưởng Silva và con người huyền-bí kia, mà ông Khoa-trưởng giới-thiệu là bác sĩ Benoni Carr, nhà dược-vật học trú-danh.

Trước sự thần-phục và kinh-dị đến thất sắc của các giáo-sư phụ-tá thuộc Trường Y-khoa, bác-sĩ Benoni Carr sang-sảng kể lại một cách tài-ba lỗi-lạc những công-cuộc khảo-cứu của ông ở bên Đức với Schmiedeberg, nào là về sự tách riêng chất dihydroxypentamethylendi-amin, nào là về những khả-năng hóa-học trị-liệu, về sự chữa khỏi tức-khắc bệnh thị-miên, nào là về kỹ-nguyên của y-thuật trị-liệu bằng khoa-học. Ông nói : "Tuy là dân Mỹ, nhưng

tôi có cái lợi là biết nói tiếng Đức từ khi còn nhỏ, và có lẽ nhờ vậy mà tôi có thể hiểu được những công việc của ông bạn thân của tôi là bác-sĩ Ehrlich. Tôi được chứng-kiến Hoàng Đế Đức-Quốc ban huy-chương cho bác-sĩ. Ồ, ông bạn già Ehrlich của tôi hôm đó thực chẳng khác gì một đứa con nít !"

Hồi đó trong Trường có một nhóm thân Đức rất hoạt-dộng (nhưng năm 1914 và 1915 tình trạng này đã thay đổi một cách kỳ-dị). Tất cả trường đều cúi đầu trước con "bão táp bác-học" ấy. Angus quên hẳn mình là Angus, Martin thì nghe một cách say-sua ngây-ngất. Benoni Carr có tất cả cái tu-cách của Gottlieb, tất cả cái tâm-địa miệt-thị loại giáo - sư được đào-luyện một cách máy-móc, tất cả cái phong độ của giới thượng-lưu xã-hội tương phản hẳn với cái vẻ quê mùa của Mohalis, và không có một chút tỉnh-tình nóng-nảy dễ giận nào của Gottlieb. Martin thậm mong Gottlieb cũng có mặt ở đây lúc bấy giờ, để xem hai tay cự - phách chạm trán nhau có nảy lửa không.

Người ta xếp bác-sĩ Carr ngồi ở bàn các diễn-giả, gần ông Khoa-trưởng. Martin ngạc nhiên thấy nhà dược-vật-học trú-danh, sau khi đưa mắt quan-sát một cách rất chúng món gà có mùi chua và món xà-lách trộn không khéo là hai món ăn chính trong bữa tiệc, móc ở trong túi áo ra một cái bình bạc lớn, đổ một

chất gì vào một chiếc ly, và chốc - chốc ông lại đổ thêm cái chất ấy vào ly. Dần - dần ông đâm ra àm-ỹ. Ông rướn mình với tay qua đầu hai người để vỗ lên vai ông Khoa-trưởng đương bực mình về ông. Mấy người ngồi bên nói câu gì, ông cãi lại câu ấy ; ông hát vang lên một đoạn trong bài "Tôi đi tới xứ Missourai man đại".

Trong bữa tiệc, ít có những hiện tượng kỳ-quặc được sinh-viên chú ý quan-sát bằng thái-dộ và cử-chỉ của bác-sĩ Benoni Carr.

Sau một tiếng đồng hồ vui gương ăn uống, khi ông Khoa-trưởng Silva đứng lên xuống danh các vị diễn-giả, thì bác-sĩ Carr cũng khệnh-khạng đứng lên kêu : "Xin miễn có diễn-thuyết. Chỉ có kẻ ngu mới diễn-thuyết ; còn người khôn thì ca hát. Húp-pi ! Ồ ! Tỳ - tý - ty, ồ ! tỳ-tỳ-ty, ồ ! tỳ-tỳ-ty một bà đi ! Quý vị giáo-sư nhảm hết ! Nhảm hết !"

Người ta thấy ông Khoa-trưởng Silva van nài năn-nỉ ông quý khách rời nhờ hai vị giáo sư giúp sức dùng lối chặn banh dầu ông ra khỏi phòng và trong bầu không-khí im - lặng đầy nổi kinh-hoàng hoan-hỉ, Clif khẽ nói với Martin :

- Thế là bỏ đời mình rồi ! Vậy mà lão khi đã hứa là không say sưa gì cả !

- Cái gì hả ?

- Mình đâu có ngờ lão lại say túy - lúy

đến thế. Ồ, chắc thế nào ông Khoa-trưởng cũng cho mình một trận nên thân !

Rồi chàng giải-thích : Bác-sĩ Benoni Carr sinh ra tên thật là Benno Karkowski, tốt nghiệp ở một trường thuốc sinh-viên chỉ học có hai năm là được cấp bằng rồi. Ông học rất rộng, nhưng chưa từng ở Âu-Châu bao giờ. Ông đã lần lượt làm nghề diễn-thuyết trong các cuộc triển-lãm y-học, chữa bệnh về tay chân, làm đồng cốt, giáo-su khoa-học bí-truyền, giám đốc những dưỡng-trí-viện cho phụ-nữ. Clif đã gặp ông một hôm ở Zenith trong khi cả hai cùng say bí-tỷ. Chính chàng đã nói với ông Khoa-trưởng Silva rằng nhà dược-vật-học trú-danh vừa ở Âu-Châu về, hiện đương ở Zenith mấy hôm và chắc có thể nhận lời mời tới dự tiệc này được.

Ông Khoa-trưởng vừa nghe nói đã cảm ơn chàng rói-rít cả lên.

Tiệc tan sớm, bài diễn-văn rất có giá-trị của bác-sĩ Rouncefield về vấn-đề khử-trùng chỉ ruột mèo đã không được mọi người chú ý cho lắm.

Clif ngồi buồn-rầu lo-lắng, và nhận những lời chỉ-trích của Martin là đúng. Hôm sau, chàng dò truyện cô thu-ký của ông Khoa-trưởng - chàng vốn có tài tán gái nếu chàng chịu khó một tý - và được biết số phận mình.

Một ủy-ban giáo-sư đã họp ; tất cả trách - nhiệm về vụ Benoni Carr lãng-nhục đều đổ lên đầu Clif, và tất cả những điều chàng lo sợ, ông Khoa-trưởng đã nói ra hết, ông còn nói nhiều điều mà chàng chưa có đủ tài để nghĩ ra nói. Nhưng ông Khoa-trưởng chưa hỏi đến chàng ngay, ông để cho chàng phải giầy - vò khổ-sở vì chờ đợi, rồi mới đưa chàng ra xử tội trước công chúng.

Chàng nói với Martin : "Thôi thế là đi đời cái học-vi Y-khoa Bác-sĩ ! Vô lý quá ! Thực ra mình cũng chẳng bao giờ chú trọng đến cái nghề làm bác-sĩ. Xem chừng số mình chỉ để làm nghề bán hàng thì đúng hơn !"

Rồi chàng tự ý đi tìm ông Khoa-trưởng và nói :

"Ồ, thưa ông Khoa-trưởng, tôi tới đây cốt ý nói để ông biết là tôi đã quyết tâm xin ra khỏi trường thuốc này. Tôi được người ta cho làm một việc lớn ở, a... Chicago, và thực tình tôi cũng không thích cái lối điều khiển trường thuốc này của ông. Nhồi sọ nhiều quá, mà tinh-thần khoa-học thực sự thì ít quá. Thôi xin chào Bác-sĩ và chúc Bác - sĩ nhiều may mắn".

Ông Khoa-trưởng Silva đáp :

"G g g g g g ..."

Clif dọn đến ở Zenith bỏ Martin ở lại một mình. Martin phải trả lại gian phòng hai giường dương ở mé trước nhà trọ, để thuê một gian phòng nhỏ ở mé sau, và một mình ngồi trong cái phòng chật hẹp lụp-xụp này, chàng rầu-rĩ xót-thương cho cảnh lẻ-loi hiu-quạnh của mình. Nhìn ra mảnh đất trống trước cửa sổ, có dựng một tấm bảng xiêu-veo dán một tờ giấy rách tả-toi quảng-cáo thịt heo nấu đậu đóng hộp, chàng trông thấy cặp mắt của Leora và nghe thấy giọng giễu-cợt làm cho chàng rất khuấy-khỏa của Clif và chàng không thể nào chịu đựng được cái cảnh quá yên-tĩnh, quá lặng-lẽ này.